

1930 р. дев'ять томів (спр. 19, арк. 45). Назвемо ці унікальні роботи: «Матеріали по естественному движению населения Украины в 1867—1914 гг.» (Харків: Вид. ЦСУ України, 1924. — С. XIII + 95); М. Птуха: «Население Киевской губернии» (К.: Вид. Київ. статбюро, 1925. — 144 с.); «Смертність у Росії й на Україні» (К.: Вид. ЦСУ України, 1928. — 195 с.) та «Смертность 11 народностей Европейской России» (К.: Вид. ЦСУ України, 1928. — 57 с.); «Матеріали санітарної статистики України» (Харків: Вид. ЦСУ України, 1926. — С. XXII + 121); «Демографічний збірник» (К., 1926. — С. IV + 200 + II).

Важливим аспектом діяльності Інституту демографії, крім видавничої, було збирання бібліографії видань про статистику населення України. До 1929 р. ця робота велася не систематично, а відтоді проводиться планомірно. Бібліографічні замітки про літературу зі статистики, підготовлені М. Птухою, друкувалися за кордоном ще в 1914—1923 рр. У 1925 р. окремим розділом вони входять до його праці «Статистична наука на Заході».

М. Птуха, взагалі, протягом усієї наукової діяльності здебільшого розробляв проблеми й питання, що належали до трьох основних галузей статистики: загальної статистичної теорії, теоретичної та прикладної демографії й історії статистики.

Ученому вдалося організувати в спеціальному академічному інституті та налагодити систематичне статистичне вивчення населення України і частково СРСР в його минулому і за життя дослідника, сформувати кадри спеціалістів.

Численні праці співробітників установи, самого директора Інституту з теоретичної та прикладної демографії являли собою новий етап у справі детального й глибокого вивчення населення нашої країни, хоча багато з накресленого залишилося нереалізованим.

На початку 30-х років статистичні дані в СРСР було засекречено. Тематика досліджень Інституту демографії обмежується роботою з історії статистики. В спр. 55, оп. 2, арк. 2—3 читаємо зізнання М. Птухи: «Починаючи з 1933 р., я присвятив себе переважно працям з історії вітчизняної та загальної статистики — галузям знання, розробленим недостатньо та незадовільно».

Незважаючи на згортання досліджень, пов'язане з політичними подіями 30-х років, Демографічний інститут виконав свою історичну місію. Вперше в світі з утворенням УАН завдяки М. І. Тугану-Барановському та М. В. Птусі на науковий рівень було поставлено проблему вивчення населення України за допомогою методів статистики. Під науковим керівництвом М. В. Птухи розроблено методики статистичних досліджень, а історичний метод застосовано для розв'язання завдань демографії через засоби статистики.

На жаль, демографічні дослідження 30-х років досі не відновлено. Діловодні папери Інституту, зокрема з наукової та науково-організаційної діяльності, було знищено, зведені статистичні матеріали передано до ЦСУ. Подальша їх доля невідома.

Науково-технічній бібліотеці

Українського державного хіміко-технологічного університету — 70

НТБ — одне з найбільших книгосховищ регіону (фонд становить приблизно 1 млн. од. зб.), центр довідково-інформаційної та культурно-просвітницької роботи. Починалася бібліотека з двохтисячного масиву, виділеного для нашого вищого навчального закладу бібліотекою Дніпропетровського гірничого інституту.

НТБ УДХТУ обслуговує за рік понад 16 тис. читачів. Щодня — від 600 до 800. Книжковий фонд бібліотеки містить вітчизняну й зарубіжну наукову та навчальну літературу за профілем ВНЗ, науково-технічну періодику. Бібліографічною рідкістю є «Журнал физико-химического общества» (з 1898 р.), «Annalen der Chemie» (1823—1973), «Berichte» (1868—1940), «Chemische Zentralblatt» (1898—1969), «Бюллетень французского химического общества» (1863—1939).

У довідково-інформаційному фонді зібрано понад 12 тис. видань органів науково-технічної інформації, зокрема РЖ «Химия». Останніми роками в універси-

теті відкрито чимало нових спеціальностей, а значить — і нових дисциплін. Тому зусилля бібліотеки, разом з ректоратом ВНЗ, спрямовані на забезпечення їх навчальною літературою.

У практику бібліотечної роботи активно впроваджується комп'ютерна техніка. Створюється електронний каталог. Передплата Збірника законодавчих актів в електронному варіанті дає змогу формувати БД законодавчих документів та полегшує їх пошук.

До 70-річчя університету бібліотека підготувала ряд книжкових виставок і оглядів літератури; впроваджується картотека наукових праць учених УДХТУ.

*Н. Максимова,
директор НТБ УДХТУ*